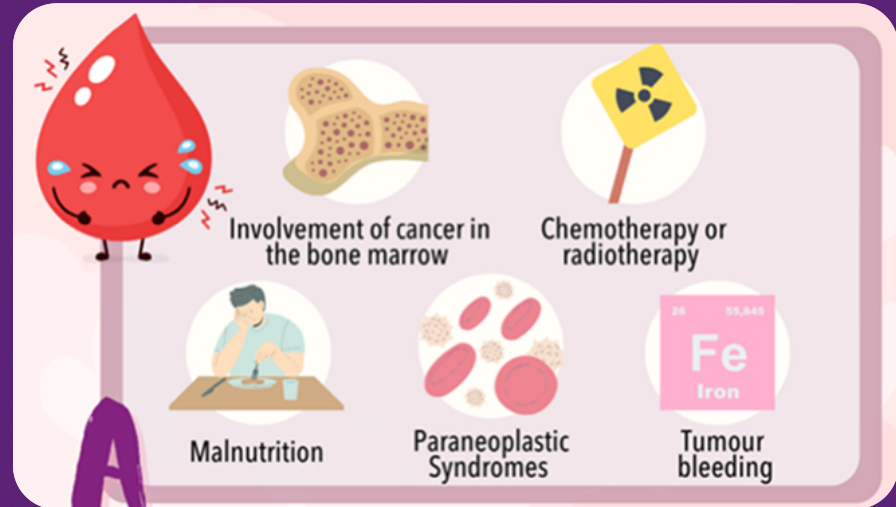

Cancer-related anemia

Masterclass Gynaecologische Oncologie

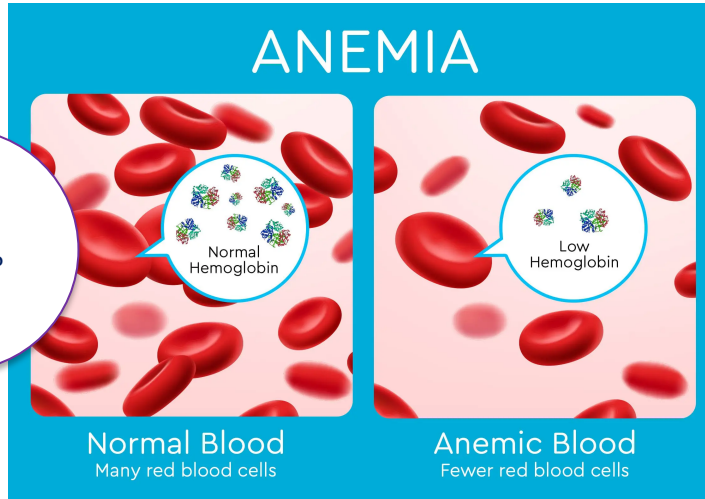

Dr. Erwin Kemna
specialist laboratoriumgeneeskunde
1 december 2025

Disclosure slide

(potentiële) belangenverstrengeling	Geen
Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties met bedrijven	Geen
Honorarium of andere (financiële) vergoeding	Onkostenvergoeding (reiskosten en tijd) voor geaccrediteerde nascholing.

Anemie

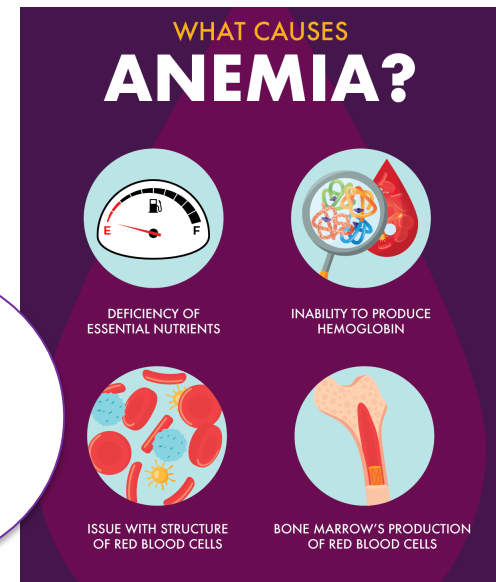
Wat is anemie?

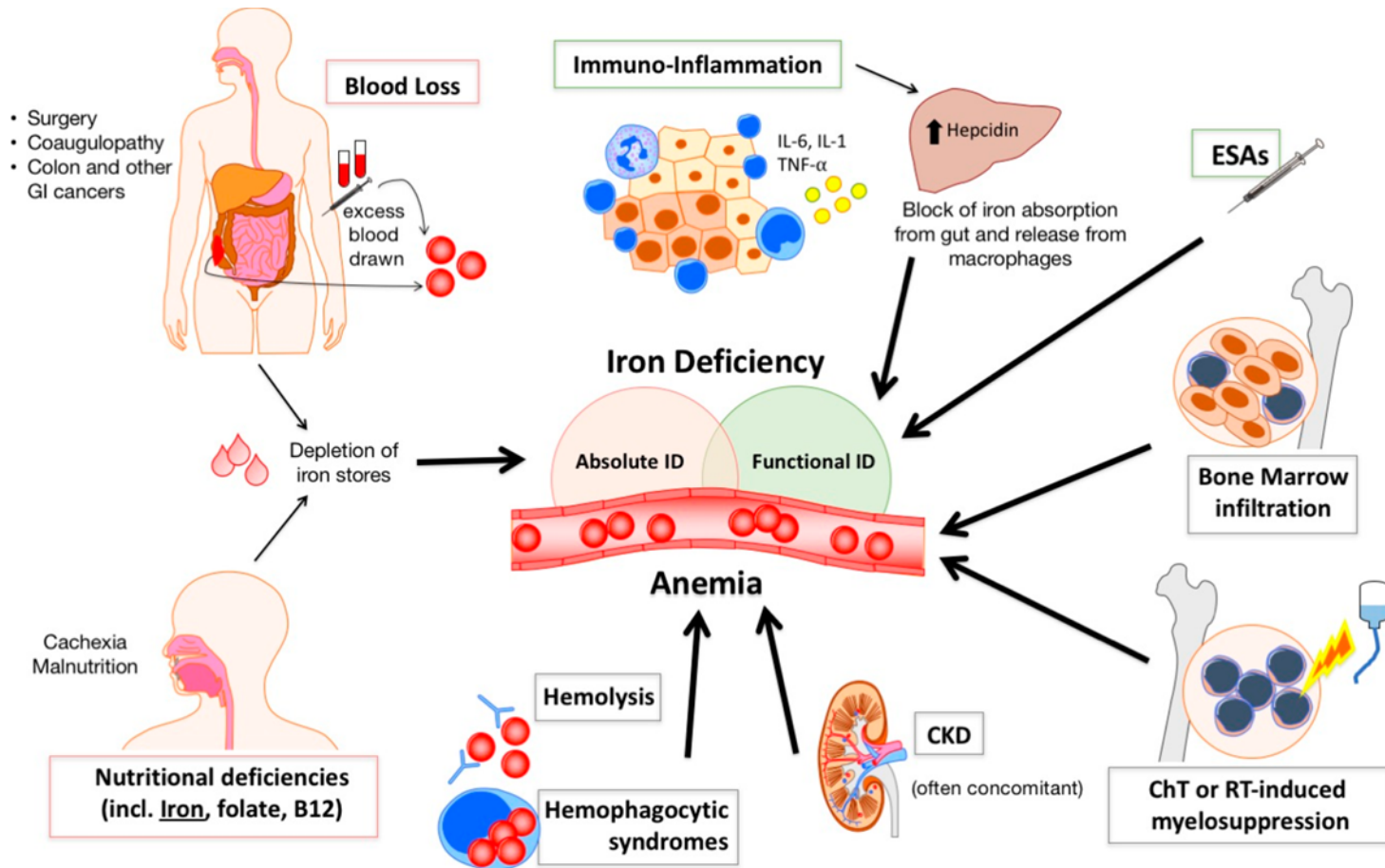
Is hematologische complicatie bij kanker

Is teken van onderliggende pathologie

Oorzaken Anemie bij Kanker

Intermezzo: Absoluut vs Functioneel ijzergebrek

Inname
bouwstoffen

Te kort aan ijzerinname = te kort aan bouwstof aanvoer.

Bloedverlies

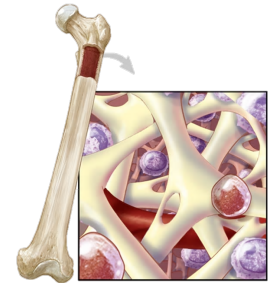
Verlies bloed = verlies ijzer
Buiten het lichaam → geen hergebruik ijzer mogelijk.

Afbraak

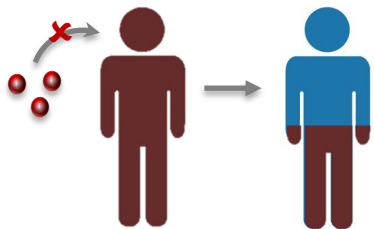

Afbraak bloedcellen = hemolyse
In het lichaam → hergebruik ijzer

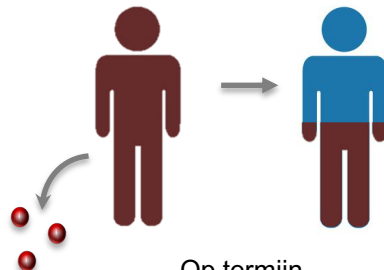
Gestoorde
aanmaak

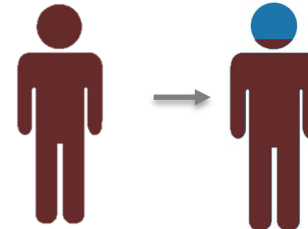
Verminderde aanmaak door bijv.
inflammatie (chronische ziekte).
Ijzer is niet beschikbaar →
opgesloten in RES

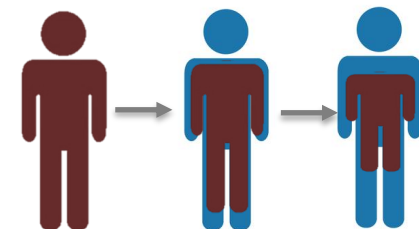
Op termijn
absoluut ijzergebrek.

Op termijn
absoluut ijzergebrek.

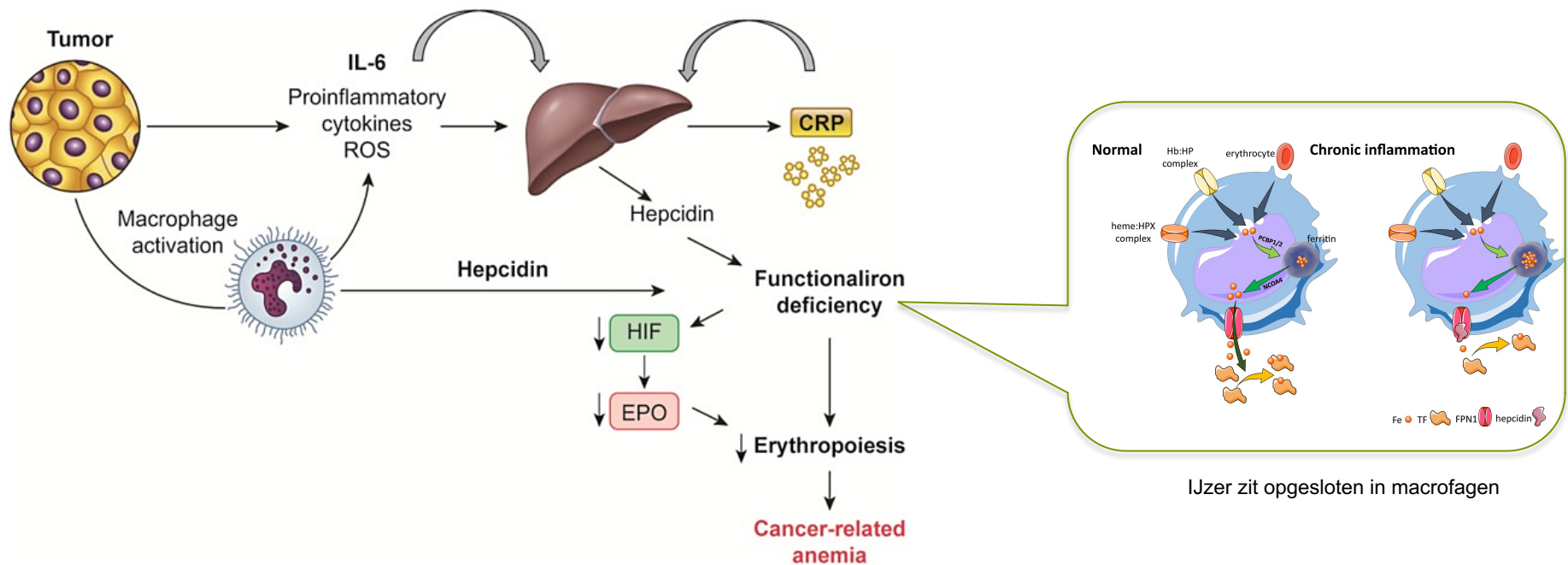

Meestal geen ijzergebrek.

Functioneel ijzergebrek.
Op termijn
ook absoluut ijzergebrek mogelijk.

Immuno-inflammatie bij solide Tumoren (waar onder gynaecologische oncologie)

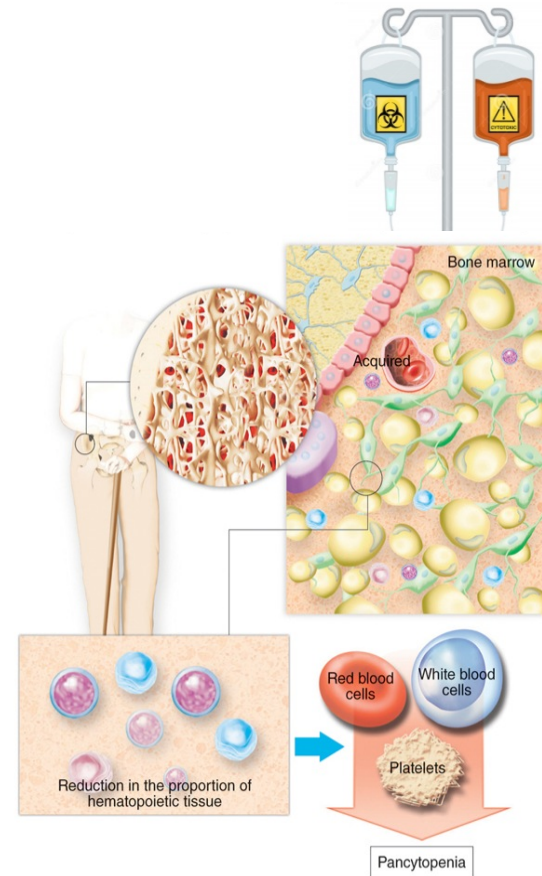

Functioneel ijzergebrek als oorzaak voor de anemie

Chemotherapie geïnduceerde anemie (CIA)

Vernietiging snel delende cellen →
Verstoring bloedcel aanmaak als
oorzaak van de anemie

Mate van anemie bepaald de behandeling

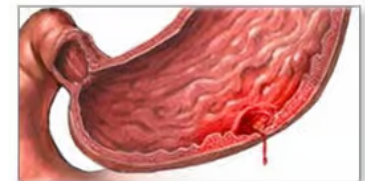
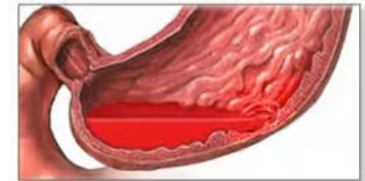
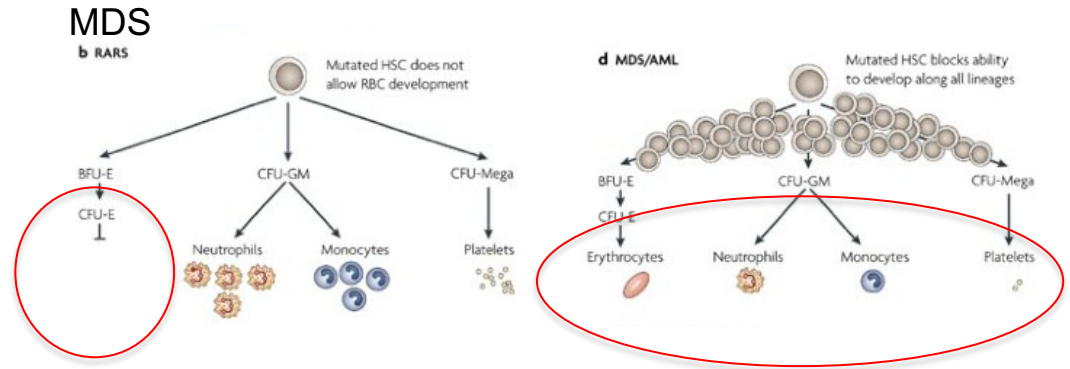

Anemie als gevolg van kanker (ASC)

Stamcel mutatie →
**Verstoring bloedcel
aanmaak** als oorzaak van
de anemie

Klonale expansie →
**Verdringing bloedcel
aanmaak** als oorzaak van
de anemie

Bloedverlies of hemolyse
als oorzaak van de anemie

Anemie als gevolg van chronische nierziekte bij kanker (CKD)

CKD kan al aanwezig zijn
CKD kan ontstaan door de
behandeling

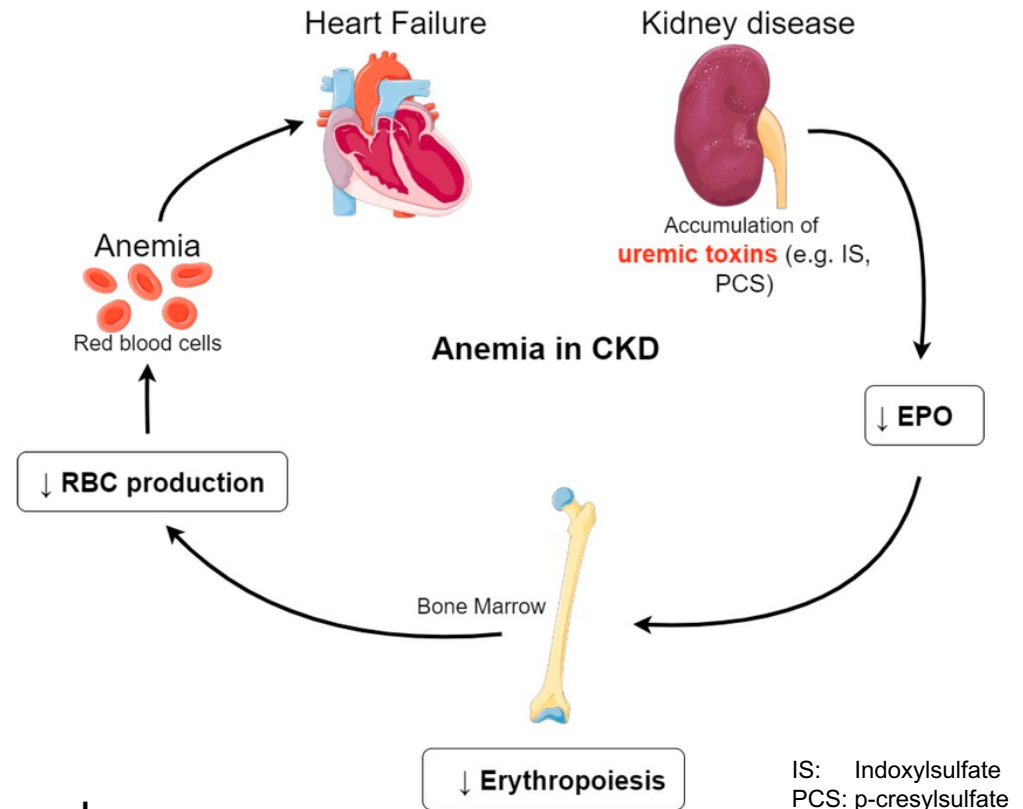
Nefrotoxiciteit:

- Cisplatin of Ifosfamide
- Nitrosureas

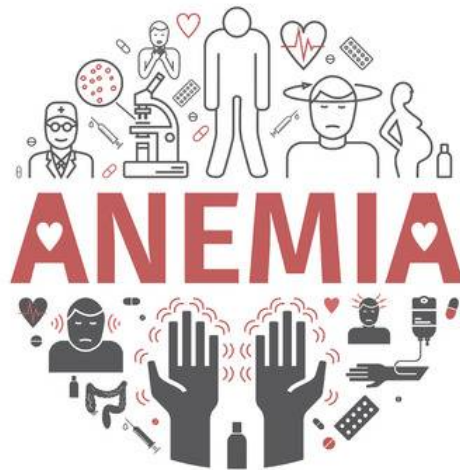
Immuun-gemedideerd nierfunctieverlies:

- Immune Checkpoint inhibitors (nephritis)
- (CAR) T-cell therapie

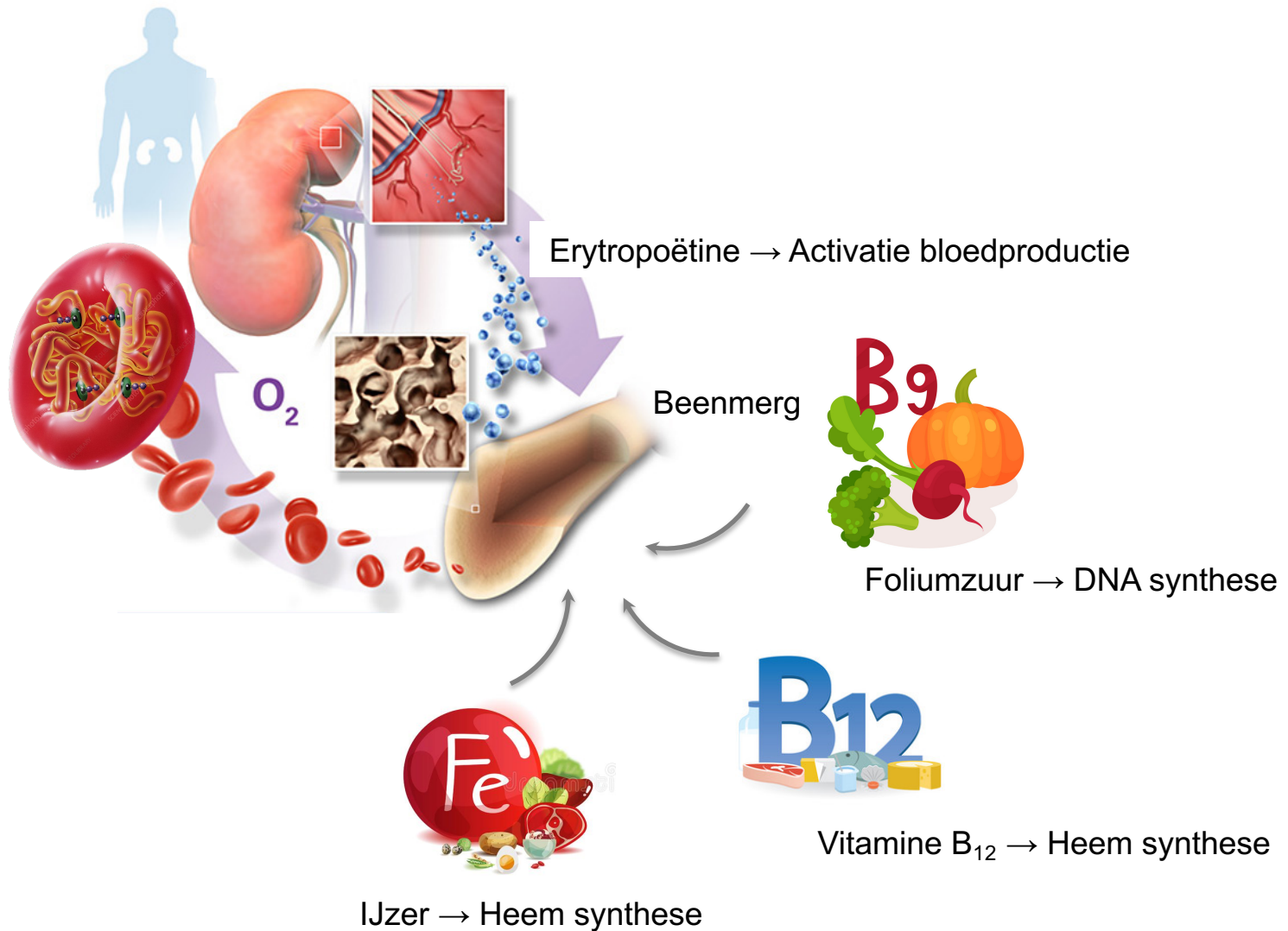
**Verstoring EPO aanmaak als oorzaak van
de anemie**

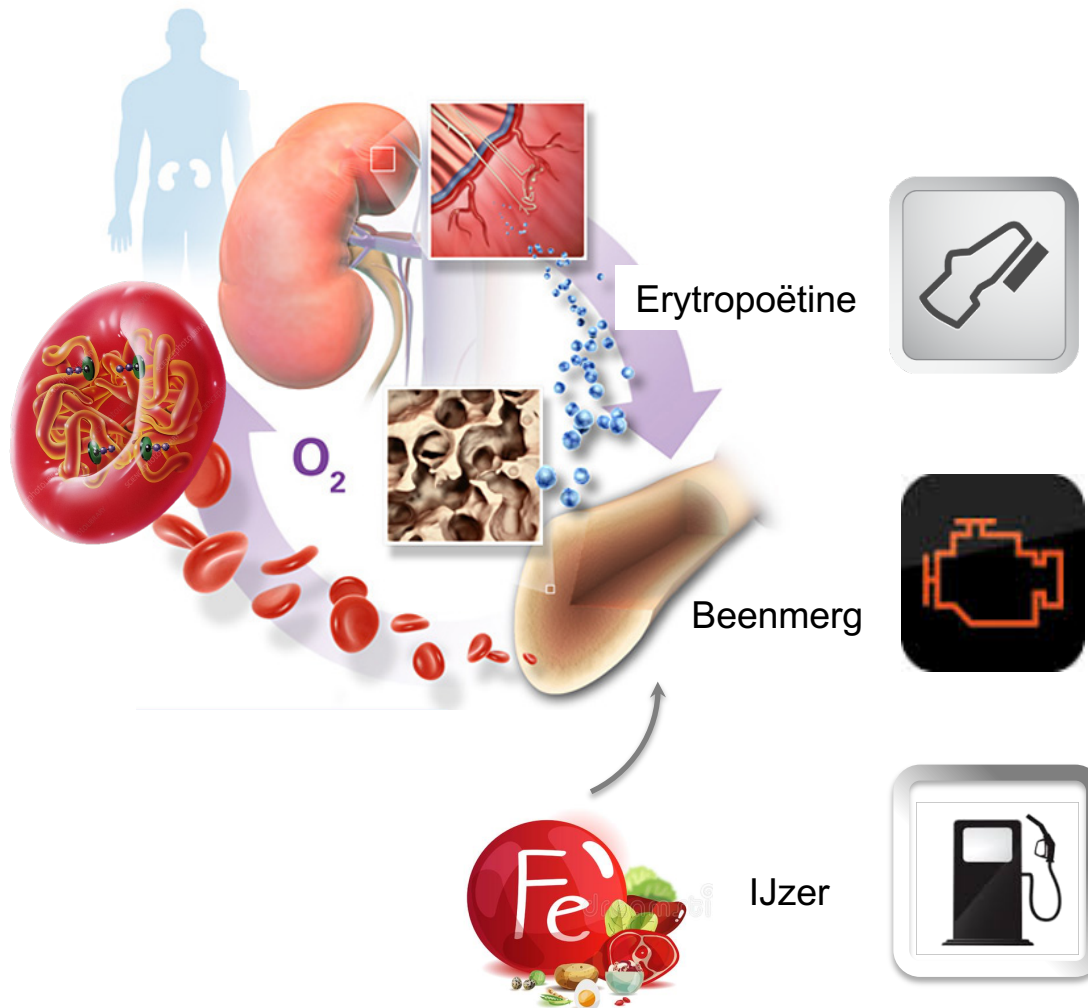
Wat zijn je behandelopties van
anemie in oncologische setting?

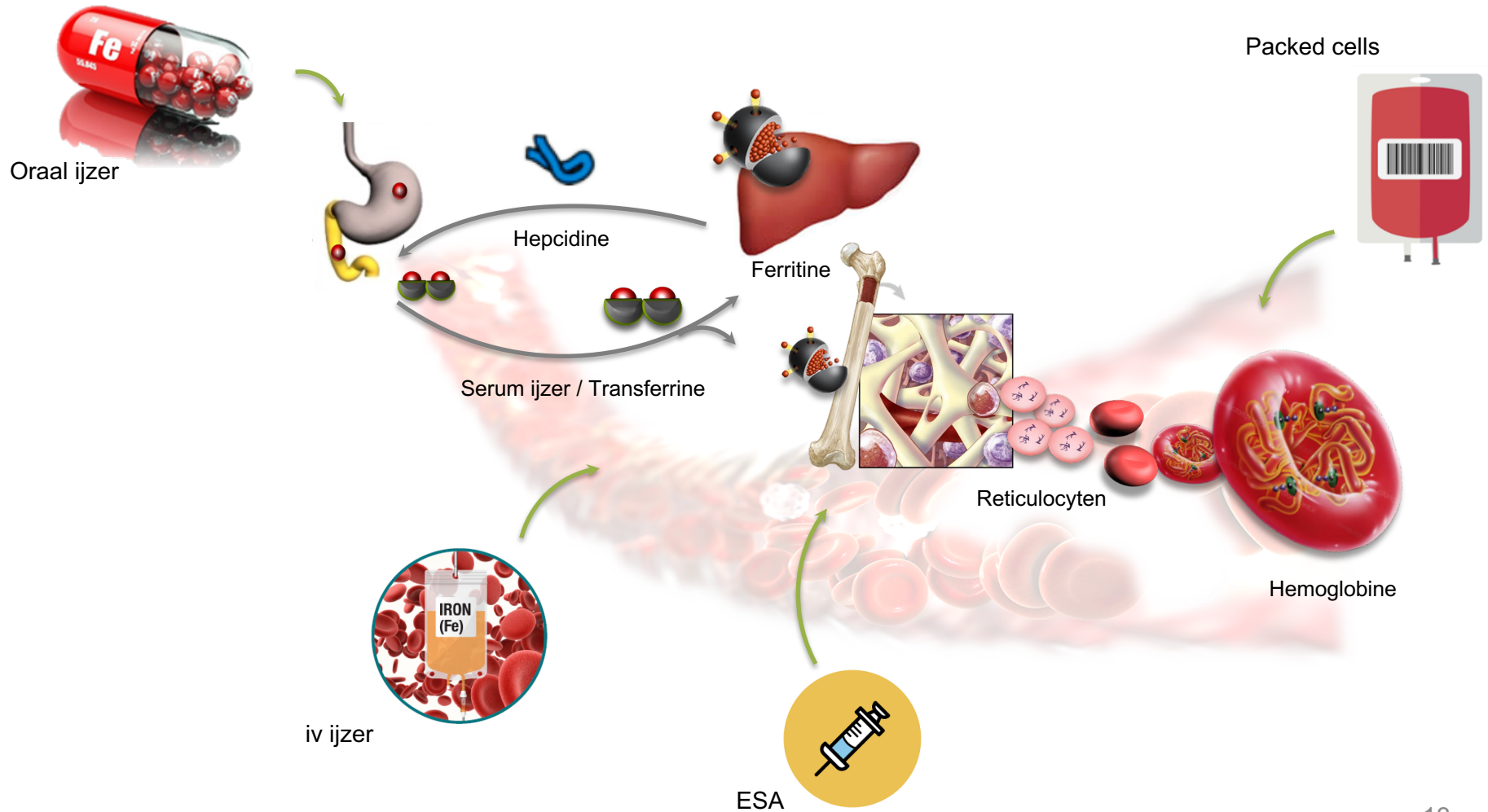
Intermezzo: Bloedcelproductie

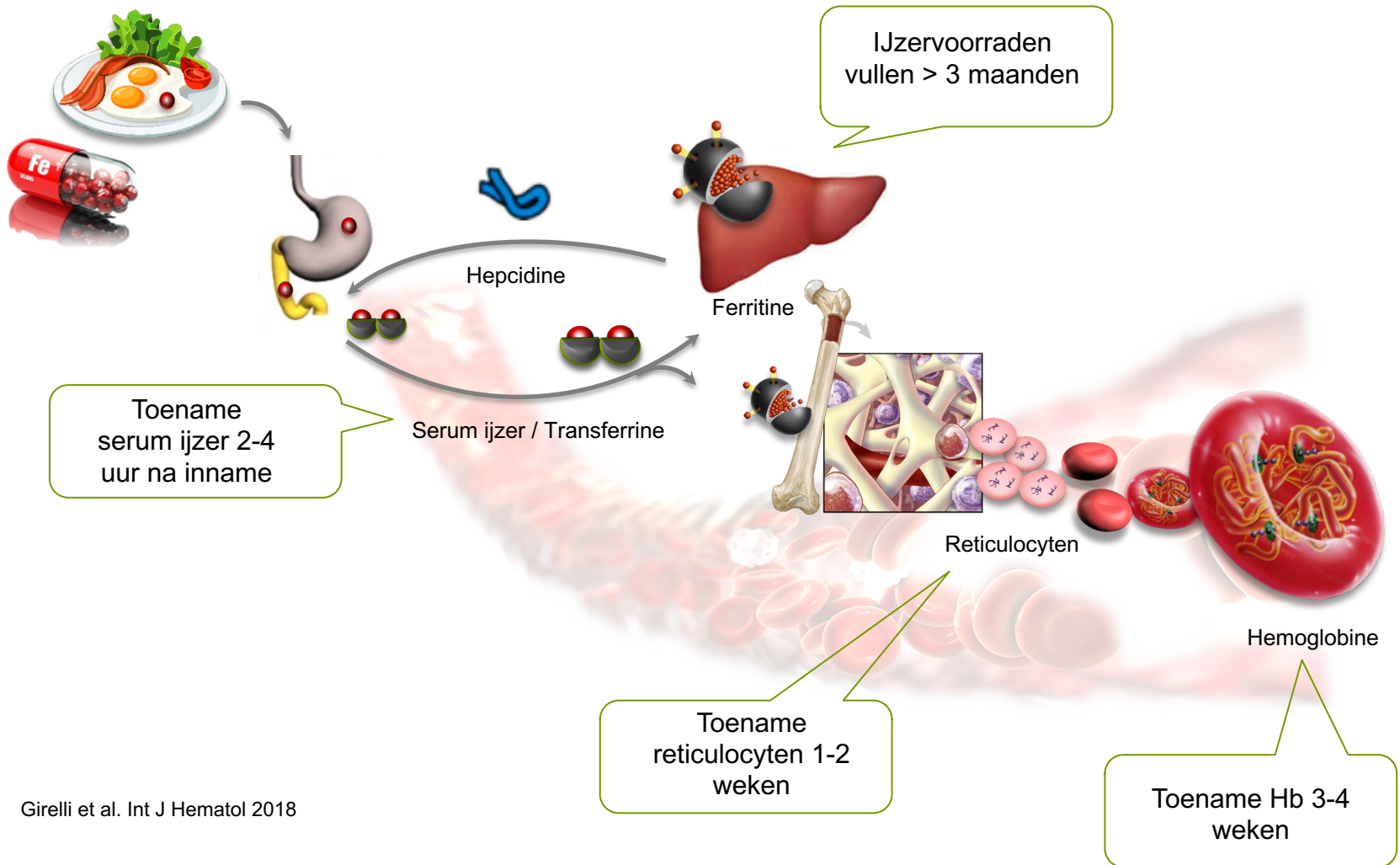
Intermezzo: Bloedcelproductie

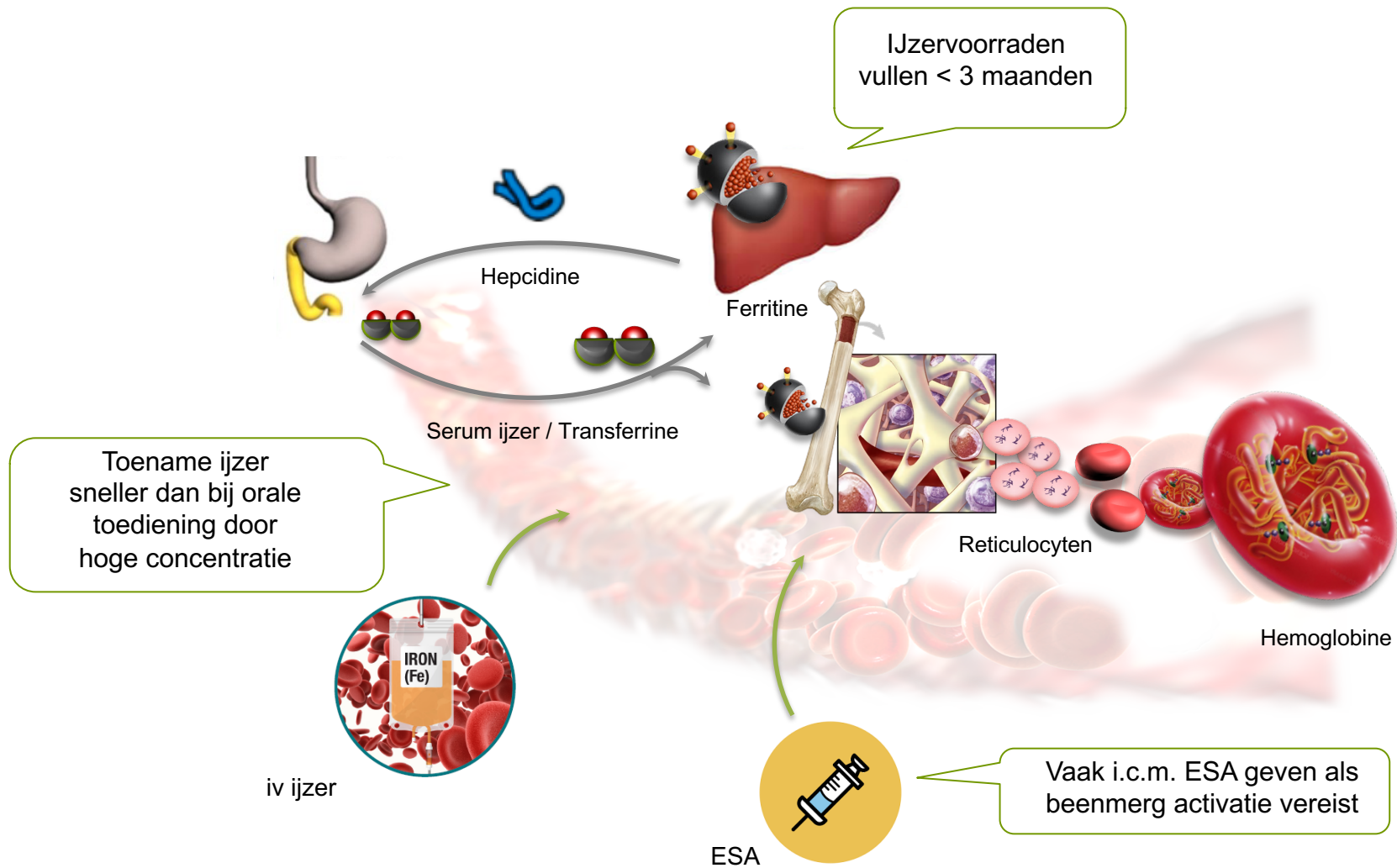
Suppletie - Interventie

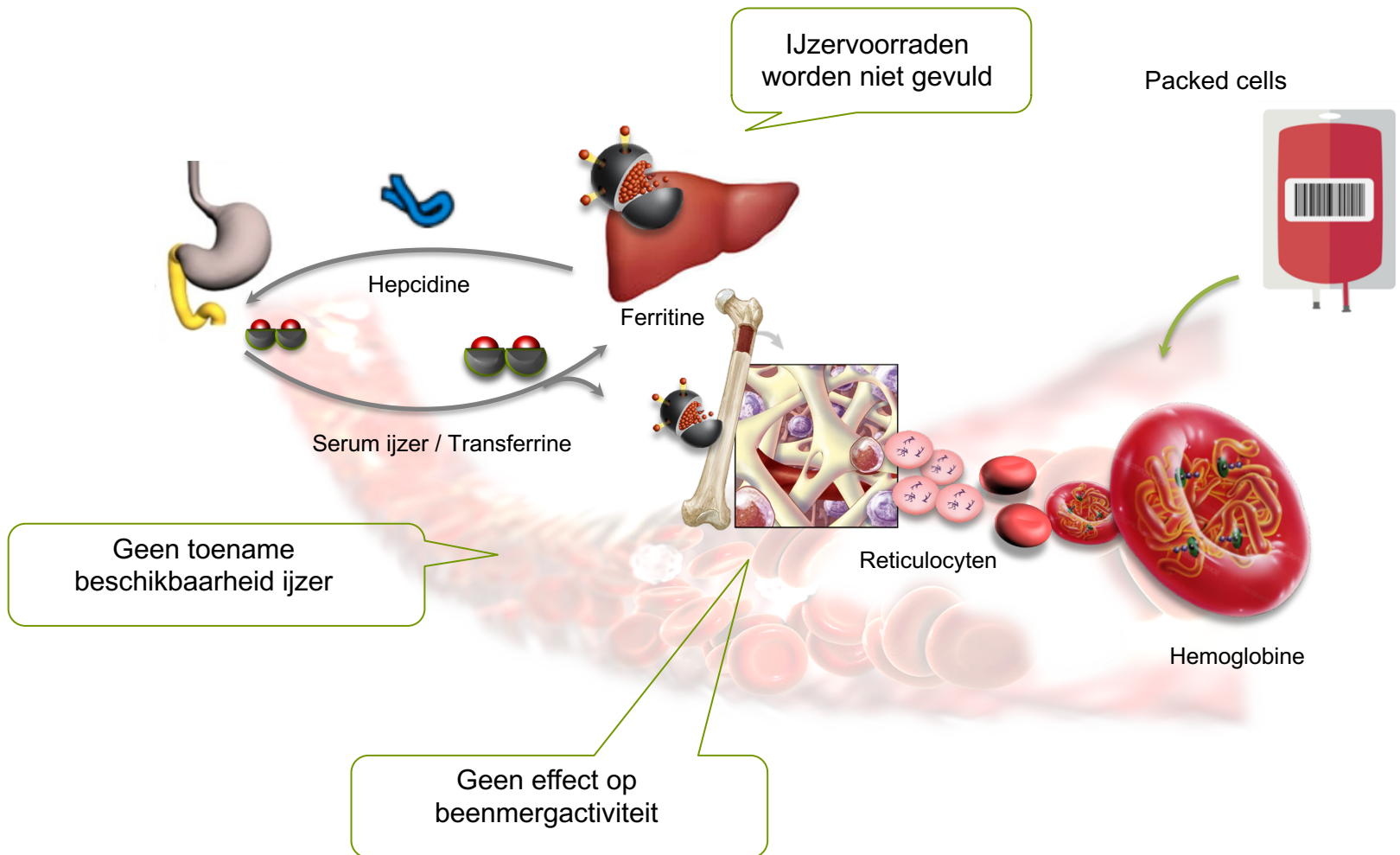
Oraal ijzer

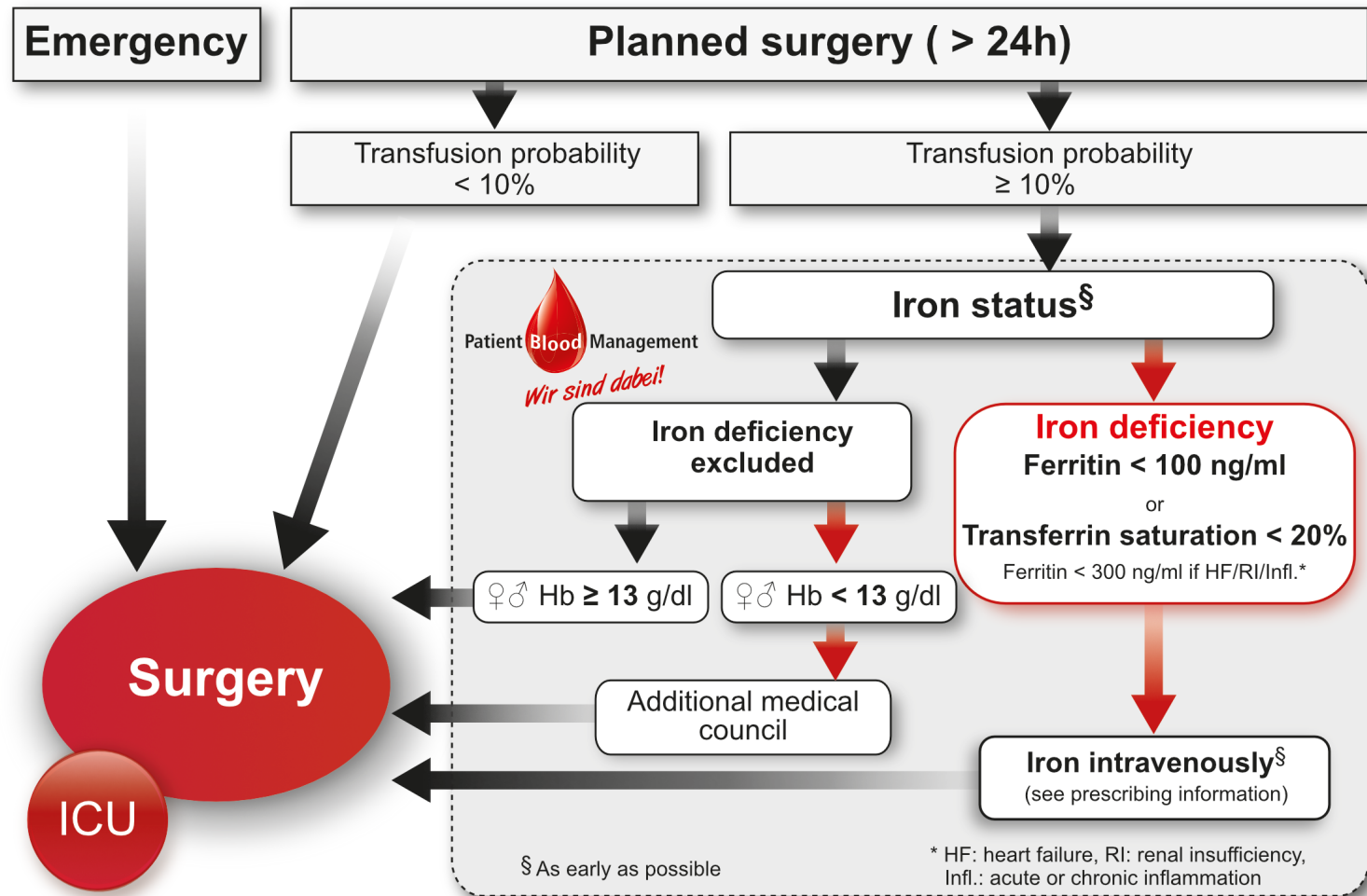
iv ijzer

Packed cells

Patient Blood Management: standard protocol

Patient Blood Management

Packed Cells → Supportive care

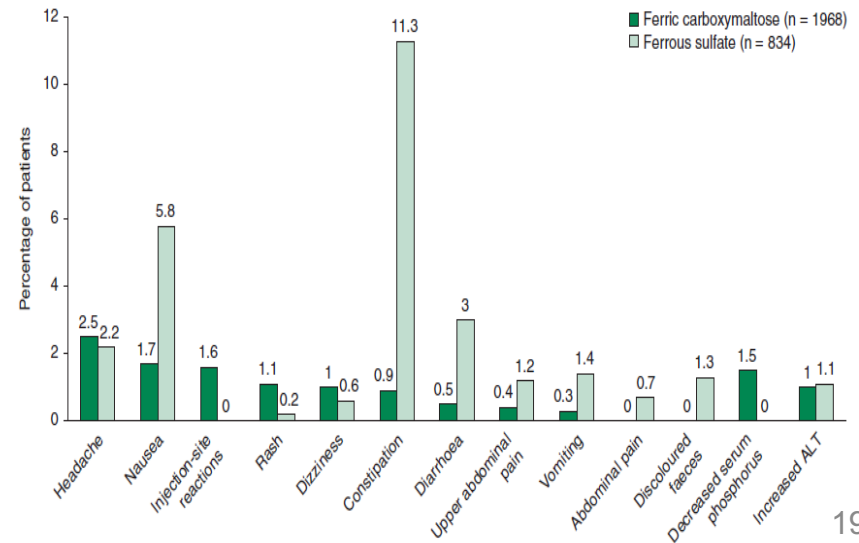

- Direct verhogen O_2 transport (= supportive care voor high risk patiënten)
- **Transfusie = transplantatie** → mogelijk risico op antistofvorming dus toediening onder toezicht en alleen indien noodzakelijk (4-5-6 regel).
- Efficiency in vergelijking tot eigen cellen lager → snellere afbraak en kleiner O_2 -dragend vermogen.
- Geen directe aanvulling ijzer voorraad van het lichaam dus **geen echte ijzertherapie**

Oraal ijzer

- Max duodenale absorptie van max 10-20% → om de dag geven lijkt efficiënter
- Gebruik protonpompremmers remt de opname; vitamine C (=zuur) verbetert de opname
- Oxidatieve stress door ongebonden ijzer → kans op cel schade
- Verandering darm microbioom → meer kans voor pathologische bacteriën.
- IJzervoorraden vullen gaat moeizaam bij chronische ziekte
- Compliantie matig i.v.m. bijwerkingen

Van Heek et al. NTvG 2019
Lyseng et al. Drugs 2009
Pantopoulos. Haematologica 2024

Intra veneus ijzer

- IV ijzer is een medicijn → geen transfusie gerelateerde vervolging
- Hogere concentraties mogelijk → aanvullen ijzervoorraad
- Nagenoeg geen bijwerkingen meer m.b.t. anafylaxie
- Langdurig gebruik ferricarboxymaltose → mogelijk hypofosfatemie

Van Heek et al. NTvG 2019
Girelli et al. Int J Hematol 2018

Solid Tumor (waar onder gynaecologische oncologie)

Transfusie

Laag Hb door bloeding → supportive care

Geen rol oraal ijzer

Door slechte opname als gevolg van cytokine-hepcidine-as en ijzerverlies door bloedingen.

Madeddu et al. Front Physiol. 2018; Verraes et al. Ann Gastroenterology 2015

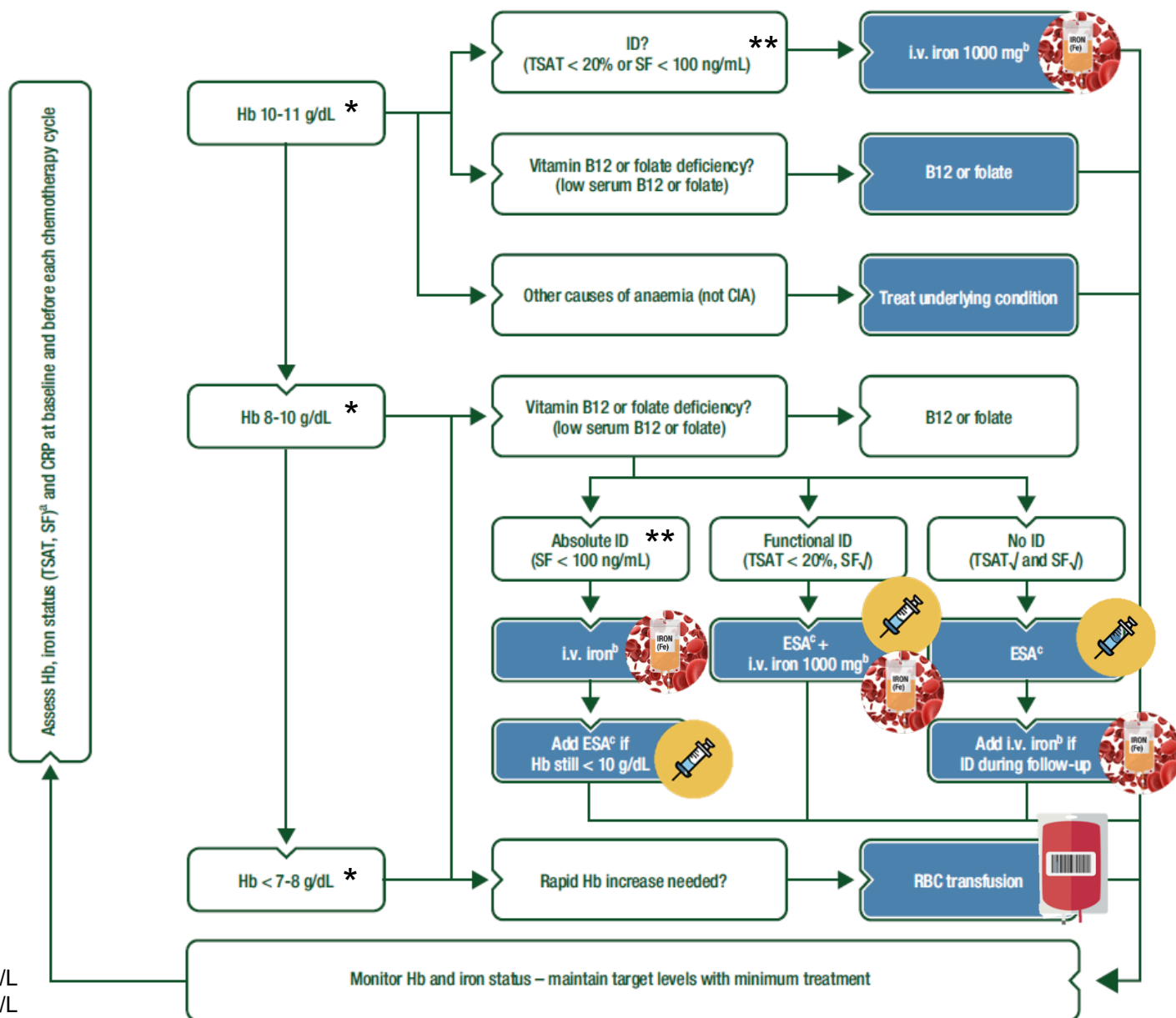

Prominente rol i.v. ijzer en/of ESA

Afhankelijk van de actuele ijzerstatus (ferritine en TS)

Aapro et al. Ann Oncology 2018

*
10-11 g/dL = 6,2-6,8 mmol/L
8-10 g/dL = 4,5-6,2 mmol/L
<7-8 g/dL = <4,4-5,0 mmol/L

**
ng/mL = µg/L

Shared Decision Making

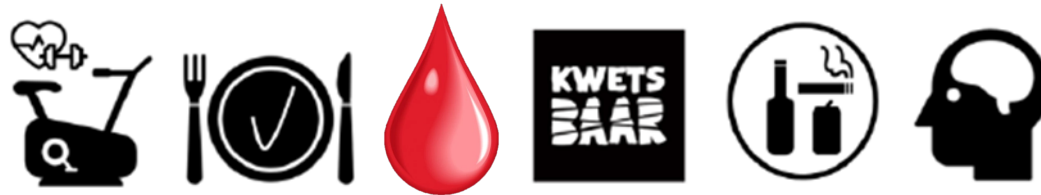
Vooraf aan een ingreep
→ Prehabilitatie- of ERAS-traject

Tijdens een behandelingstraject

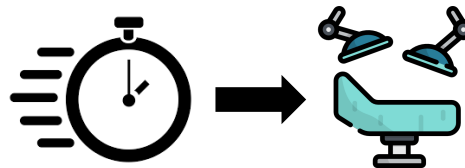
Prehabilitatie en anemie bij chirurgie

Objectieveer ijzerstatus met Ferritine en Transferrine Saturatie

Indien noodzakelijk suppleer met iv ijzer

Tijdens een behandeltraject

Symptomen
melden als
vermoeidheid

Proactieve rol in
eigen gezondheid

Voeding

Dagelijkse activiteiten

Tekenen, symptomen
en risico herkennen
en beoordelen

Bloedwaarden
opvragen

Oorzaken
anemie
onderzoeken

Voorlichting
patiënt en
familie

Afspreken doelwaarden
Hb en drempelwaarden
behandeling

Uitdagingen bij anemiemanagement

Multifactoriële etiologie maakt diagnose complexer

Gebrek aan bewustzijn over:

- Doelwaarde Hb
- Drempelwaarde behandeling

Vermoeidheid wordt niet herkend als significant symptoom

